

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 1974

18 JUILLET 1974.

**Proposition de déclaration de révision
de l'article 11 de la Constitution.**

DEVELOPPEMENTS

Un vieux dicton nous apprend que « Charbonnier est maître en sa maison ».

En effet, l'homme le plus pauvre agit sous son propre toit à sa guise. La base de la liberté politique est la propriété.

Un simple paysan qui travaille durement est un homme libre s'il possède sa propre ferme. Un ouvrier manuel qui, grâce à son labeur et à ses économies, parvient à construire sa propre maison est, lui aussi, un homme libre. Garantir la propriété et diffuser celle-ci, voilà deux tâches essentielles d'un régime politique démocratique moderne.

Or, nous constatons que, depuis quelques dizaines d'années, les pouvoirs publics ont perdu le respect de la propriété privée. Il va de soi que l'intérêt général doit prévaloir sur l'intérêt privé, si légitime qu'il soit, mais à une double condition :

a) que l'intérêt général exige de façon évidente des mesures prises au détriment des droits immobiliers des individus;

b) que la personne ou la famille lésée soit dédommée équitablement.

Le constituant belge de 1831 a édicté que nul ne peut être privé de sa propriété que pour cause d'utilité publique, dans les cas et de la manière établis par la loi, et moyennant une juste et préalable indemnité.

BELGISCHE SENAAAT

BUITENGEWONE ZITTING 1974

18 JULI 1974.

**Voorstel van verklaring tot herziening
van artikel 11 van de Grondwet.**

TOELICHTING

Een oud spreekwoord zegt heel terecht : « Eenieder is koning in zijn eigen huis ».

Immers, ook de armsten handelen naar goeddunken onder hun eigen dak. De basis van de politieke vrijheid is de eigendom.

Een eenvoudige hardwerkende boer is een vrij man als hij zijn eigen hoeve bezit. Een handarbeider die door zijn zwoegen en zijn spaarzin een eigen woning heeft kunnen bouwen, is ook een vrij man. Het waarborgen van de eigendom en de spreiding van het bezit zijn de twee wezenlijke taken van een modern democratisch staatsbestel.

Wij stellen evenwel vast dat de overheid sinds enkele tientallen jaren al te lichtvaardig omspringt met de privaat eigendom. Ongetwijfeld moet het particulier belang, hoe rechtmatig ook, wijken voor het algemeen belang, maar op twee voorwaarden :

a) dat de maatregel die ten nadele van het eigendomsrecht van de enkelingen wordt genomen, klaarblijkelijk door het algemeen belang wordt vereist;

b) dat de benadeelde persoon of de benadeelde familie op billijke wijze vergoed wordt.

De grondwetgever van 1831 heeft gesteld dat niemand van zijn eigendom kan worden ontzet dan ten algemene nutte, in de gevallen en op de wijze bij de wet bepaald en tegen billijke en voorafgaande schadeloosstelling.

Cette disposition constitutionnelle s'est avérée insuffisante à notre époque : la valeur d'une maison ou d'un lopin de terre peut subir des réductions excessives par des actes des pouvoirs publics autres que l'expropriation, sans qu'une indemnité convenable voire équitable soit versée. Dans nombre de cas, aucune indemnité n'est octroyée aux personnes lésées.

Nous proposons dès lors de faire préciser dans l'article 11 de la Constitution que la propriété privée est protégée aussi contre des actes des pouvoirs publics autres que l'expropriation et que ces actes ne prennent leur effet qu'après dédommagement intégral du propriétaire lésé.

PROPOSITION DE DECLARATION

Il y a lieu à révision de l'article 11 de la Constitution afin d'assurer une meilleure protection du droit de propriété privée.

Deze grondwetsbepaling is in onze tijd onvoldoende geworden : de waarde van een woning of een grond kan op buitensporige wijze worden verminderd door andere overheidsmaatregelen dan onteigening, zonder dat een voldoende, laat staan een billijke schadeloosstelling wordt uitbetaald. In vele gevallen wordt helemaal geen vergoeding uitgekeerd.

Wij stellen dan ook voor in artikel 11 van de Grondwet nader te bepalen dat de particuliere eigendom ook beschermd wordt tegen andere overheidshandelingen dan onteigening en dat deze handelingen slechts gevolg hebben na volledige schadeloosstelling van de benadeelde eigenaar.

J. HENDRICKX.

VOORSTEL VAN VERKLARING

Er zijn redenen tot herziening van artikel 11 van de Grondwet met het oog op een betere beveiliging van het particuliere eigendomsrecht.

J. HENDRICKX.
S. FEVRIER.
G. BEAUDUIN.
L. DE GREVE.
H. LAHAYE.
P. POORTMANS.